

Onderwerp bespreking Provincie Limburg en Wittemer Beraad dd 25-09-2018

Betreft: verslag van Wittemer Beraad

Aanwezig:

- Gouvernement: gouverneur T. Bovens, gedeputeerde J. van de Akker
- Ambtelijke ondersteuning: P. Boonen (sociaal domein), M. Theeuwen (sociaal domein), M. Gerrickens (bestuursondersteuning Gouverneur)
- Wittemer Beraad: Philippe Cremers (voorzitter), Elise Oosterbaan (secretaris), Hub Vossen, Esther van Loo, Nicole Baenen, Wiel Friedrichs en Ger Essers
- LWV: Giel Braun (voorzitter)
- FNV: Ron van Baden (bestuurder FNV ZO-Nederland)

Afwezig met kennisgeving: gedeputeerde M. van Rijnsbergen (ziek)

1. Intro:

De bespreking vindt plaats op uitnodiging van de Gouverneur en gedeputeerde Van Rijnsbergen. Inzet van de bespreking is het gericht ingaan op problematieken die het Wittemer Beraad in een 'Open Brief' (augustus 2018) aan de orde heeft gesteld. Het betreft een bespreking met het Wittemer Beraad waaraan ook G. Braun van LWV en R. van Baden van FNV deelnemen. Gouverneur Bovens opent de bespreking en heet iedereen welkom.

Philippe Cremers geeft een introductie namens het Wittemer Beraad. *'Kernpunten: ondanks dat de economie groet, groeit ook de armoede en neemt de kloof toe. Ons pleidooi: laat het Rijnland-denken weer leven en op de agenda staan. Op 17 november 2017 hield het WB een interessante conferentie over deze thema's. Blijkbaar leeft de thematiek: er waren zo'n 100 deelnemers. Na deze conferentie heeft het Wittemer Beraad begin 2018 een open brief met 10 punten als een 'plan van aanpak' verstuurd. Hierover is in februari gesproken en hieruit is deze bespreking voortgekomen. Het Wittemer Beraad geeft aan 5 punten prioriteit, zie brief. Het Wittemer Beraad is van mening dat de Provincie hierbij een stimulerende rol heeft op basis van het sociaal-economisch domein. De agendapunten (zie agenda) zijn gebaseerd op de brief d.d. augustus 2018, m.n. op de punten 1, 3 en 4 in deze brief.'*

Er volgt een kort voorstellingsronde van de aanwezigen. Daarna neemt gedeputeerde Van de Akker het woord: 'Voorjaar 2019 zijn er provinciale en Europese verkiezingen. Een rode draad hierbij is: wat voor samenleving willen we?'

2. Inhoudelijk gesprek a.h.v. de open brief

2.1. 'Provinciaal sociaal-economische raad' (punt 1), ingeleid door Ger Essers:

Het Wittemer Beraad pleit voor gestructureerd overleg op sociaal-economisch gebied in de vorm van een provinciale sociaal-economische raad. Deze werkwijze zien we in andere provincies ook en in de meeste gevallen loopt dit goed en heeft zo'n overleg, c.q. zo'n raad een duidelijke meerwaarde. Zo'n overleg kan de Provincie goed adviseren. Ook de nog nieuwe Euregio-raad bespreekt sociaal-economische thema's. Denk aan een belangrijk onderwerp als migratie uit centraal en Oost-Europa. Insteek en pleidooi: laat deze migranten sociaal integreren.

Bespreking:

- Wat is op dit moment werkzaam? Momenteel wordt in opdracht van de Provincie een verkenning (door 4 hoogleraren) gedaan vanuit de behoefte om kennis te delen. Suggestie kan zijn om daaromheen het overleg te organiseren. Een netwerk waar mensen flexibel bij kunnen aanhaken

- en actie kunnen uitvoeren. Adviezen van dit netwerk kunnen als representatie van de samenleving in een evt toekomstige provinciale SER worden besproken.
- Denken we aan een formeel of informeel overleg? Het zou i.i.g. een gestructureerd overleg moeten zijn. FNV refereert aan de SER in Brabant. Hieraan wordt deelgenomen vanuit vakbeweging, werkgevers, onderwijs en kennis/wetenschap (hoogleraar). Zo'n raad of gestructureerd overleg kan grote meerwaarde hebben bij de coördinatie, voorbereiding, bespreking en advisering m.b.t. grote sociale vraagstukken. Denk daarbij aan: grenswerk, arbeidsmigratie, kennissamenleving, woningbouw. De adviezen moeten compact zijn, juist geen grote rapporten. Resultaten kunnen vervolgens weer input zijn voor lobby in Den Haag of Brussel.

Voordat een overleg van start gaat, moet er wel zicht zijn op wat er al aan overleg in het veld bestaat, opdat er niet teveel overleg op dit gebied komt.

Andere opmerkingen:

- er is behoefte aan een gestructureerd overleg;
- alle relevante partners uit de sociaal-economische sector (werkgevers, vakbonden, onderwijs, overheid) zouden moeten aansluiten;
- verzoek is zo efficiënt mogelijk te zijn (verbindend, geen rapporten, zonder bureaucratie),
- de grensproblematiek mee te nemen;
- met een focus op arbeidsmarkt, migratie, wonen, enz.

Conclusie is dat er veel enthousiasme is voor een sociaal-economisch overleg dat periodiek bij elkaar komt, zonder meteen tot een geïnstitutionaliseerd overleg à la de landelijke SER gekomen wordt. De Provincie (portefeuille Sociale Agenda Limburg 2025) is in gesprek met de 4 hoogleraren in het kader van een onderzoek. Hier zou een stuk afstemming aan kunnen worden toegevoegd in de vorm van een soort platform. Men zou bv 1x per kwartaal stukken/items met elkaar kunnen bespreken.

2.2. 'Arbeidsplaatsen voor hoogopgeleiden'-problematiek (punt 3), ingeleid door Wiel Friedrichs

Het Wittemer Beraad pleit voor meer werk voor (technisch) hoogopgeleiden. Dit zal zeker ook een positief gevolg hebben voor 'praktisch opgeleiden'. Als je kritisch naar de universiteit en hbo-instellingen in Limburg kijkt, valt op dat Limburg in vergelijking met andere provincies (en in relatie tot het bevolkingsaantal in Limburg) minder instellingen voor hoger onderwijs telt. Bovendien heeft de UM nauwelijks technische (B) faculteiten. Dit heeft een braindrain tot gevolg: jongeren trekken weg na hun studie of kunnen niet in hun eigen regio studeren. Dit geldt ook voor hbo-onderwijs. Hetzelfde euvel zien we ook bij de spreiding van rijksdiensten, ook daarbij komt Limburg er bekaaid af.

Bespreking:

- een goede analyse van de stand van zaken zou heel nuttig zijn (vgl: Den Haag bevat 60% van de rijksbanen); spreiding van de rijksdiensten dient opnieuw op de agenda te komen. Meer bedrijven/instituten zouden naar Limburg moeten komen. De verdeling van de middelen moet evenrediger;
- opleidingen worden steeds meer op maat ingericht;
- bezien hoe om te gaan met internationaliseringdiscussie en bv het behouden van expats;
- vanuit de Provincie wordt aangegeven dat de campus-ontwikkeling heeft bijgedragen aan een groei van 1700-1800 banen voor hoger opgeleiden. De noodzaak van uitbreiding van de UM en hbo-instellingen wordt onderschreven;
- een notitie over spreiding van rijksdiensten wordt door de Provincie toegezegd;

- LWV geeft aan dat hoger onderwijs van belang is, maar de grootste behoefte bij het bedrijfsleven zit momenteel bij het vakonderwijs op mbo-niveau. Daar zitten nu de vacatures;
- ook de FNV onderschrijft een uitbreiding van UM en hbo-instellingen. Hij pleit ook voor goed mbo-vakonderwijs. In dit kader wordt ook gerefereerd aan een 'leven lang leren', zeker nu robotisering en bv energietransitie steeds bepalender worden in arbeidsprocessen. Ook het flex-en wordt steeds lastiger en de behoefte aan logistieke diensten stijgt;
- voorstel is om deze ontwikkelingen, inclusief de sociale kant, onderwerp van bespreking te laten zijn tijdens een vervolgmiddag;
- toegevoegd wordt het issue rond de leerwerkbanen, inclusief de participatie van mensen met een arbeidshandicap. Waarbij wordt opgemerkt dat men scherp dient te blijven op het medefinancieren van leer-werkplekken en niet meer te spreken van laaggeschoold werk, maar praktisch geschoold werk.

2.3. 'Ondersteuning gemeentelijk sociaal beleid door provincie' (punt 4), ingeleid door Hub Vossen

Verwezen wordt naar Dr. Henri Poels die momenteel in de aandacht staat omdat hij 150 jaar geleden geboren werd. Rond 1918, nu 100 jaar geleden, speelden dezelfde thema's als nu. Ook nu is er sprake van verborgen armoede. Bv. wijk Zeswegen in Heerlen. Het zijn veelal laagopgeleiden die buiten de boot vallen en geen werk vinden, of heel laag betaald werk zodat men arm is ook al heeft men werk. (Verborgen) armoede speelt overal, ook in dorpen. De schaamte vanwege armoede werkt funest.

De vraag is: hoe pakken we armoedebestrijding aan? Hoe krijgen we het onderwerp goed op de agenda?

Bespreking:

- vanuit de Provincie wordt opgemerkt dat de Sociale Agenda Limburg 2025 (32 miljoen) het hart vormt van een mogelijke aanpak. Armoedebestrijding zelf valt niet onder het provinciaal sociaal domein, desalniettemin pakt de Provincie het via de Sociale Agenda op. Er is geld voor vrijgemaakt;
- de Sociale Agenda is onlangs geëvalueerd (Effectrapportage). Op basis van die evaluatie komt er meer focus op jeugd en onderwijs;
- LWV bevestigt dat ook steeds meer hoogopgeleiden te maken krijgen met armoede. Dit wordt steeds meer zichtbaar bij voedselbanken;
- ook de effectrapportage kan onderwerp van bespreking zijn. Het gaat er om een beweging op gang te brengen.

3. Vervolgafspraken:

- een delegatie van werkgevers, werknemers, overheid en onderwijs treffen elkaar periodiek om over actuele sociaaleconomische vraagstukken met elkaar te spreken. De delegatie vormt een coalitie voor inclusie zonder deze te formaliseren. De kracht is advisering vanuit een breed draagvlak. Mevrouw Van Rijsbergen wordt gevraagd een eerste treffen te organiseren;
- deze afspraak staat los van een eventueel nieuw provinciaal overleg van 'werkgevers en werknemers' (provinciale 'SER');
- aan een eventuele SER zal het Wittemer Beraad niet deelnemen. Het Wittemer Beraad ziet, vanuit de vraag naar het perspectief van onze samenleving, voor zichzelf vooral een rol als aanjager van thema's op het sociale, economische en sociaal-economische domein. Daarin zijn o.a. armoedebestrijding en onderwijs toegankelijkheid speerpunten;
- advies is ook om niet te breed te gaan, maar prioriteiten te stellen en te focussen.

Rond 14.00 uur wordt de bijeenkomst afgesloten. Er volgt een verslag van de Provincie.